

О. Данило –
студентка спеціальності «журналістика»
Національного університету
«Львівська політехніка»
Науковий керівник: к. н. з соц. ком.,
Асистент кафедри ЖЗМК
Іваницька Б.В.

ВІЙСЬКОВА ЖУРНАЛІСТИКА В УМОВАХ КОНФЛІКТУ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД

Постановка проблеми. Україна – країна, у якій триває військовий конфлікт. Саме через це виникла потреба донести людям у доступній формі те, що відбувається на сході країни. Для цього й існує професія військового журналіста. Однак робота у «гарячих точках» потребує спеціальних навичок. Досить часто спеціальні кореспонденти стикаються із ситуаціями, коли не знають, як чинити правильно. До прикладу, питання акредитації та випадки, коли журналісту грозить небезпека; також існує чимало випадків, коли професійній діяльності кореспондента перешкоджають.

Мета дослідження полягає у розкритті суті впливу українського військового журналіста на висвітлення агресії з боку Російської Федерації щодо України та подачі інформації міжнародній громадськості.

Вклад основного матеріалу дослідження. Роботу військового журналіста часто недооцінюють, кореспондент знаходиться у самому центрі подій і ризикує власним життям, окрім того, є й моральна сторона вищезгаданого – бути неупередженим та беземоційним. На військовому журналістові лежить і багато відповідальності. Він постійно має слідкувати за тим, щоб його матеріали не завдали шкоди військовослужбовцям та добровольцям (не розсекретити місце перебування військ або ж дані про окрему людину).

Військова журналістика – жанр журналістики, основна мета матеріалів цього жанру – висвітлення військових конфліктів, сутичок та суперечок. Зазвичай військовий журналіст (кореспондент) знаходиться на місці подій (на передових позиціях) спілкується та співпрацює з військовими командирами, солдатами та місцевими мешканцями.

Інформують журналісти про перебіг подій на фронті різними способами – дописи в соцмережах, Інтернет-ЗМІ, статті в газетах, радіо-та телематеріали. Найчастіше в гарячих точках працюють саме телекореспонденти, адже повідомлення для Інтернет-ЗМІ чи газети не

потребує від медійника безпосередньої постійної присутності на місці події, журналіст може контактувати з прес-службою Збройних Сил країни або ж із командирами, які воюють на місцях і вже від них дізнаватися найсвіжіші новини. Схожа ситуація і з журналістами, які працюють на радіо. Коментарі часто в таких випадках кореспонденти можуть записувати телефоном, це також не вимагає від журналіста постійно бути на місці подій.

Найбільш наочно та детально передати те, що відбувається у зоні військового конфлікту кореспондент може за допомогою телебачення, адже телевізійна інформація робить мільйони людей очевидцями й учасниками подій. Наочність і публічність, оперативність та емоційність, масовий характер спілкування перетворили телевізійний екран в один із найважливіших засобів інформування про події, факти, явища.

Інформація є значною частиною війни. Вона впливає на хід подій, настрої населення та стан ворога. Окрім того, саме військовий журналіст є першоджерелом інформації для міжнародних організацій.

Інформаційна війна є невід'ємною частиною формування ідеології. Її головна мета – контроль думок населення. Також можна виокремити основні завдання цього явища: показати ворогу, що ви є сильним противником, презентація військової могутності задля того, аби посіяти паніку та страх у лавах противника; показати своєму народу «справжнє лице ворога» (завичай супроводжується описом жорстокості противника та його злочинів – убивств і тощо); нав'язування суспільству неправильних (неправдивих) поглядів, думок та ідей; подання неправдивої інформації задля формування потрібної думки мас, поширення пропаганди; збір даних про ворога; захист інформації щодо власного війська, збереження військової таємниці.

За останні чотири роки військова журналістика в Україні набула чималого розвитку. Саме після початку військової агресії Російської Федерації проти нашої держави потреба у військових кореспондентах стрімко зросла. Адже саме інформація стала ще однією зброєю у цьому конфлікті. Російські журналісти як могли намагалися очорнити серед міжнародної спільноти дії української влади та армії. Такі напади потребували термінової відповіді з української сторони. Однак, як виявилось, професіоналів, які б могли цим зайнятися було дуже мало, більшості бракувало як теоретичних, так і практичних знань, зокрема як поводити себе у зоні конфлікту та як правильно і безпечно подавати інформацію.

Це часто призводило до того, що українські журналісти не допомагали, а радше шкодили українським військовим. Траплялися

ситуації, коли в кадр потрапляли позиції українських військових, унаслідок чого ворог міг більш точно визначити місце розташування наших бійців. Часто українські журналісти допомагали ворогу й ідентифікувати українських військових: у титрах вказували імена та приналежність до певної бригади чи батальйону. Вказували і кількість зброї та її вид, яка була в той час на озброєнні на передовій, що допомагало ворогу проаналізувати оборонну здатність нашої держави. Усі ці помилки часто ставали причиною конфліктів між журналістами та штабом Міноборони.

Висновки. Зараз українські журналісти діють вже більш професійно, адже українські ЗМІ взялися перекваліфікувати кореспондентів, які раніше займалися зовсім іншою тематикою. Підтримало таку ідею й Міністерство оборони, там розпочали проводити спеціальні курси та тренінги для журналістів, які планували вирушати у зону військового конфлікту.

Робота у зоні бойових дій вимагає від журналіста особливих навичок та зовсім іншого підходу, аніж звичайна журналістика. Перш за все, кореспондент має пам'ятати про безпеку, повинен бути одягнений у відповідну амуніцію із позначками «преса» та без дозволу того, хто супроводжує знімальну групу не виходити на відкриту територію.

Список використаних джерел

1. *Дмитровський З. Є. Телевізійна інформація: теорія і практика: навчальний посібник / З. Є. Дмитровський. – Львів, 2002 – 125с.*
2. *Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості: Підрчник. – 2-ге вид., перероб. і допов. / Володимир Здоровега. – Львів: ПАІС, 2004. – 180с.*
3. *Кашир О. Війна очима ТСН. 28 Історій по той бік камери / О. Кашир. – К : Основи, 2005*
4. *Кирильчук О. Є. Інформаційна війна як дієвий феномен протистояння в суспільно-політичній боротьбі/ О.Є. Кирильчук. – К, 2013. – 58 с.*
5. *Клемпуш Ж. Довідник безпеки журналіста. Самоохоронник у гарячих точках/Ж. Клемпуш. – Рівне, 2007*
6. *Князев А. Основи тележурналістики і телерепортажа / А. Князев. – Бішкек, 2001*
7. *Крисько В. Г.Секрети психологічної війни/В.Г. Крисько. – Мінськ, 1999.*